věci bez ohledu na to, zda poměr pachtovní v čase podání žaloby ještě trvá, čili nic. Takovým sporem jest též projednávaný spor, jehož zdrojem je pachtovní poměr, již se skončivší, jak patrno z §u 1109 obč. zák., i když jeho obsah strany nepojmou do pachtovní smlouvy. Okolnost, že v §u 49 čís. 5 j. n. mluví se o sporech ze smluv pachtovních, není rozhodna, neboť úmyslem zákona bylo zde právě tak jako v §u 83 j. n. slovy »rozepře z pachtu« označiti spory z poměru pachtovního.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel odkazuje se na správné důvody napadeného usnesení, k nimž hledě k vývodům dovolacího rekursu se dodává, že žaloba se domáhá odškodnění za úrodu, která po skončení pachtu na vrácených pozemcích zůstala, že tedy jde o spor, který vzešel z pachtovního poměru, totiž ze vrácení pachtovních pozemků (§ 1109 obč. zák.). Kdyby nebylo bývalo tohoto poměru, nebylo by došlo ani k tomuto sporu. Podle §u 49 čís. 5 j. n. náležejí veškeré spory ze smluv nájemních nebo pachtovních — až na dvě výjimky, o které tu nejde — před okresní soudy. Pro žalobu o náhradu za úrodu ponechanou na pachtovaných a propachtovateli vrácených pozemcích není výjimky, takže i tato žaloba náleží výlučně před okresní soud.

Čís. 6791.

Zavázal-li se manžel smírem při dobrovolném rozvodu, že bude platiti manželce výživné měsíčně předem, že jeho vyživovací závazek trvá i pro případ následující manželské rozluky, že zaniká, provdá-li se manželka opětně nebo je-li na její straně soudně zjištěna skutková podstata §u 502 (525) tr. zák., trvá jeho vyživovací povinnost i po rozluce, ale jen pokud se manželka neprovdá anebo pokud v jejím chování nebude soudně zjištěna skutková podstata buď §u 502 nebo §u 525 tr. zák. Podmínka tato není ani nemravnou ani nemožnou.

Pokud dlužno spatřovati v chování se manželky porušení manželské věrnosti podle §u 525 tr. zák.

Vyživovací povinnost manželova nezanikla již vznikem skutkové podstaty porušení manželské věrnosti podle §u 525 tr. zák., nýbrž teprve prvého měsíce následujícího po té, kdy byla podána žaloba o určení, že zanikla vyživovací povinnost manželova, již měl manžel plniti měsíčně předem.

(Rozh. ze dne 10. února 1927, Rv I 694/26.).

Smírem při rozvodu manželství od stolu a lože zavázal se manžel, že bude platiti manželce výživné měsíčně předem. Povinnost k placení tohoto výživného měla, jak smír výslovně uvádí, trvati i pro případ rozluky manželství stran, měla však zaniknouti ve dvou případech: v případě, že se odpůrkyně znovu provdá, avšak také v tom případě, že se dopustí činu, v němž bude zjištěna soudně skutková povaha přestupku

§u 502 tr. zák., pokud se týče přestupku §u 525 tr. zák. Tvrdě, že žalovaná se chovala takovým způsobem, že její chování naplňovalo skutkovou podstatu §u 525 tr. zák., domáhal se manžel žalobou, o niž tu jde, zjištění, že jeho vyživovací povinnost zanikla dnem 30. června 1923 vzhledem k prokázané skutkové podstatě přestupku podle §u 525 tr. zák. na straně žalované. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal právem, že závazek žalobcův k vyživování žalované zanikl (doba, od kdy zanikl, nebyla ve výroku rozsudečném udána) a uvedl ku konci důvodů: V jednom směru není však odvolání oprávněno. Není oprávněno potud, pokud vytýká, že nebylo určeno, že vyživovací povinnost odvolatelova zanikla již dne 30. června 1923. V tom ohledu napadený rozsudek zákonu i spisům úplně vyhovuje. V souzeném případě jde o žalobu, kterou se domáhá odvolatel toho, by právní stav byl změněn. Poněvadž jde o změnu právního stavu, jenž byl založen způsobem platným, nemůže se odvolatel domáhati jeho změny s právním účinkem ode dne, kdy událost, jež dala příčinu ke změně právního stavu, nastala, nýbrž teprve ode dne, kdy byla rozsudkem soudu právoplatně zjištěna. To plyne z povahy žalob tohoto druhu, vyplývá to však i z obsahu smíru. Smír nemá ustanovení o tom, že vyživovací povinnost odvolatelova zanikne již tím dnem, kdy nastala událost, která tvoří důvod pro rozhodnutí o povinnosti té, nýbrž naopak praví, že zanikne soudním zjištěním skutkové povahy přestupku §u 502 tr. zák., pokud se týče přestupku §u 525 tr. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované, dovolání žalobcovu vyhověl potud, že napadený rozsudek změnil v ten rozum, že se určuje, že žalobcův závazek zanikl dnem 31. srpna 1923.

Důvody:

I. Do rozsudku odvolacího soudu podaly dovolání obě strany a obě uplatnily jen důvod nesprávného právního posouzení věci podle §u 503 č. 4 c. ř. s. 1. K dovolání žalované: Jest nesporno, že se žalobce při dobrovolném rozvodu manželství zavázal smírem ze dne 11. června 1920, že bude žalované platiti výživné 600 Kč měsíčně a že smír obsahuje také (v doslovném překladu) toto ustanovení: »Alimentační závazek trvá i pro případ následující manželské rozluky. Zaniká, jestliže paní Zdenka L-ová (žalovaná) se opětně provdá, nebo jestliže na její straně jest soudně zjištěná skutková povaha §ů 502 příp. 525 tr. zák. Dovolací soud souhlasí s odvolacím soudem, že toto ustanovení smíru nelze podle pravé vůle stran (§ 914 obč. zák.) vyložiti jinak, než že vyživovací povinnost manželova měla trvati i po rozluce, kterou strany předvídaly, ale jen: a) pokud se žalovaná znovu neprovdá, nebo b) pokud v jejím chování nebude soudně zjištěna skutková povaha buď §u 502 nebo §u 525 tr. zák. Mohlo jíti jen o objektivní skutkovou povahu činů v těchto §ech uvedených, neboť rozloučená manželka nemůže se dopustiti přestupku cizoložství, a tím méně přestupku porušení manželské věrnosti. Pokud dovolání — třeba jen mimochodem — tvrdí, že šlo o podmínku nedovolenou nebo nemožnou (§ 698 obč. zák.), není v právu. Srovnalou vůlí stran mohl býti vyživovací závazek žalobcův

obmezen rozvazovací výminkou v ten rozum, že jeho povinnost přestane, jakmile by se žalovaná znovu provdala, nebo jakmile by bylo soudně zjištěno takové její chování, které by o sobě zakládalo porušení manželské věrnosti. Není v tom nic nedovoleného, vymíní-li si manžel při rozvodu, že jeho manželka i po zrušení manželského společenství, ano i po zrušení manželského svazku povede život tak bezvadný, jak by se slušelo pro věrnou manželku. Není v tom však také nic nemožného, neboť ve smíru není řeči o tom, že by vyživovací závazek trval jen, pokud by se žalovaná nedopustila přestupku podle §ů 502 nebo 525 tr. zák., (které by ovšem po rozluce možny nebyly), nýbrž že by byla soudně zjištěna skutková povaha, která by u manželky tvořila ten neb onen čin trestný. Byť i výminka byla pro žalovanou tvrdá, musí ji přece proti sobě dáti platiti, protože ji smlouvou přijala. Žalobce opřel žalobu o tvrzení, že se žalovaná před rozlukou i po rozluce, (která byla povolena dne 25. listopadu 1922) chovala takovým způsobem, že by u ženy vdané byla splněna skutková povaha porušení manželské věrnosti podle §u 525 tr. zák. Dlužno tedy zkoumati, zdali možno takový závěr vyvoditi ze skutkových zjištění, jež nižší soudy učinily. I tuto otázku nutno v souhlasu s odvolacím soudem zodpověděti kladně. Nižší soudy zjistily co do styků žalované s Drem. Karlem Sch-em, že tento velmi často navštěvoval žalovanou v jejím bytě a ona ho navzájem v jeho bytě a to i v době, kdy jeho manželka dlela v lázních; že manželka dra. Sch-a svěřila žalované v době své nepřítomnosti klíče od bytu; že dr. Sch. podnikal se žalovanou jízdy autem; že ji často pozdě v noci domů doprovázel; že jí tykal; že dne 7. listopadu 1922 až po půlnoci ji doprovodil k domu, kde bydlela, a že při něžném rozloučení jí šeptal: »Tak se hezky vyspi a zítra o půl 3 h«; že ji při tom obejmul a snad i políbil a že druhého dne na nádraží před odjezdem manželů Sch-ových dr. Sch. také žalovanou obejmul a políbil. Uváží-li se všechny tyto skutečnosti ve své souvislosti a nikoli — jak to činí dovolání — každá jednotlivá skutečnost o sobě, nutno souhlasiti s odvolacím soudem, že chování žalované by zakládalo objektivně skutkovou povahu porušení manželské věrnosti podle §u 525 tr. zák., protože věrná manželka takto chovati by se nesměla. Dovolání žalované samo připouští, že při vdané ženě byl manžel oprávněn shledávati v takovém chování porušení manželské věrnosti, ale domnívá se, že v tomto případě — kde šlo o ženu rozvedenou a pak rozloučenou — nutno použíti měřítka mírnějšího; uvádí dále, že manželka dra. Sch-a o těchto stycích věděla, tykání mezi jejím manželem a žalovanou sama podnítila a nic zlého v tom neshledávala a uvádí konečně, že skutková povaha porušení manželské věrnosti předpokládá vztahy sexuelní a erotické, kterých prý tu nebylo. Ani tyto vývody nejsou způsobilé, by vyvrátily správné posouzení odvolacího soudu. Bylo již shora řečeno, že zmíněné podmínce smíru nelze jinak rozuměti, než že žalobce žádal na žalované, by i po rozvodu a po rozluce chovala se tak, jak by se chovala věrná manželka, a že žalovaná s touto podmínkou souhlasila. Nelze tedy její chování posuzovati shovívavěji, než by bylo posuzováno u vdané ženy. Jak na věc pohlížela manželka dra. Sch-a v poměru ke svému manželovi, jest zcela nerozhodno pro posouzení, zda tu bylo závadné chování žalované v jejím poměru k ža-

lobci. I kdyby chování, které bylo u žalované zjištěno, nevyvěralo z erotických pohnutek, nýbrž třeba jen z čistých pohnutek přátelských, bylo by je u manželky označiti za takové, které porušuje manželskou věrnost. Ostatně bylo by vždy možno tvrditi, že takové něžnosti a důvěrnosti mezi osobami různého pohlaví vytryskly z nejčistších pohnutek a těžko by bylo dokazovati opak. I kdyby tomu tak bylo, nesměla by si věrná manželka takových důvěrností s cizím mužem dovoliti. Že byl onen muž ženat, nelze pokládati za okolnost polehčující, nýbrž spíše přitěžující. Byla tedy rozvazovací výminka splněna (§ 699 obč. zák.) a závazek žalobcův pominul.

2. K odvolání žalobce: Žalobce zastává ještě nyní názor, že jeho vyživovací povinnost zanikla již vznikem skutkové povahy porušení manželské věrnosti podle §u 525 tr. zák., tedy samotnou událostí, na které byla žaloba založena, že výrok soudcovský má tu jen význam deklaratorní a nikoli konstitutivní a že tedy měl odvolací soud vyhověti plně žalobnímu návrhu na zjištění, že vyživovací závazek žalobcův zanikl již dnem 30. června 1923. Dovolání není v právu a možno dovolatele odkázati v podstatě na důvody napadeného rozsudku, podle kterých již dle znění smíru jest třeba soudně zjištěné skutkové povahy §u 525 tr. zák. Strany zřejmě nechtěly, by žalobce sám a podle své libovůle posuzoval, zdali tu taková skutková povaha porušení manželské věrnosti jest, a k ochraně žalované bylo to přenecháno rozhodnutí soudu. Přes to však neposoudil odvolací soud věc po stránce právní potud správně, pokud vynechal v rozsudkovém výroku den, od kterého žalobce má býti vyživovacího závazku sproštěn, předpokládaje — jak z důvodů vidno — že tento účinek nastane teprve pravoplatností jeho rozsudku. Právní účinek soudního rozhodnutí jest po pravidle vztahovati zpět k onomu dni, kdy se bylo soudního výroku domáháno a nikoli snad až ke dni rozhodnutí. Nemůže záležeti na tom, od které doby mohlo býti soudní rozhodnutí žádáno, když žádáno nebylo, ani na tom, na jaké překážky snad naráží provedení soudního řízení, které konečné rozhodnutí oddalují. Správnost tohoto názoru plyne jednak z úvahy, že by v prvním případě žalobce mohl bez jakékoliv újmy otáleti s uplatněním svého nároku a přes to výživné neplatiti nebo platiti, ale později zase zpět žádati, a ve druhém případě, že by zase naopak odpůrce žalobcův mohl nevěcnými návrhy nebo opravnými prostředky oddalovati dobu, podle které by se právní účinek rozhodnutí posuzoval. Plyne to také z předpisu §u 232 c. ř. s., podle něhož stačí ku zachování a přetržení lhůty zpravidla podání žaloby; konečně to plyne i z předpisu §u 42 čís. 5 ex. ř. o odkladu exekuce, který slouží k tomu, aby účinek soudního rozhodnutí byl pro případ úspěchu zabezpečen již pro dobu, kdy o soudní rozhodnutí bylo žádáno. V tomto případě byla žaloba podána dne 16. srpna 1923. Před tím dnem nemůže býti stanovena účinnost úspěšného rozsudku. Protože pak žalobce měl platiti výživné každého 1. dne v měsíci na měsíc napřed, bylo vysloviti, že jeho vyživovací povinnost zanikla koncem měsíce srpna 1923.